

מהתיקנה הדף היומי

בס"ד | פנינים מתוך שיעורי הדף היומי של הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי שליט"א

העצה של הרבי שהצילה חיים במלחמה

הזהיר בברכת המזון מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו

בדף היומי שלנו (קידושין ג.) מובא עובדא: **ההיא איתתא דהנה קא מזבנה וורשכי, היתה אשה שהיתה מוכרת שרוכים של משי. אתא ההוא גברא חטף וורשכא מינה, הגיע בן אדם וחטף ממנה שרוכים. אמרה ליה: הבה ניהלי, תחזיר לי את זה. אמר לה: אי יהיבנא לך מיקדשת לך? אם אני נותן לך את זה, תתקדשי לך? שקלתיה ואישתיקה, היא לקחה את זה ושתקה. ואמר רב נחמן, יכולה למימר: אין שקלי, ודידי שקלי, נכון לקחתי את זה, אך לקחתי בחזרה את שלי, ולא לשם קידושין, ולכן אינה מקודשת.**

נספר סיפור נורא כעין זה, על אחד שחטף מהשני, ובעל כרחו הוצרך להחזיר לו את שלו. את הסיפור סיפר המשפיע הגאון הצדיק מזכה הרבים, רבינו רבי אלימלך בידרמן שליט"א: הרבי שלנו, הרבי של כלל ישראל, מייסד הדף היומי, רבינו ראש ישיבת חכמי לובלין רבי מאיר שפירא זצוק"ל, הגיע פעם לבחון כיתה, הוא לא הביא מתנה לילדים, רק אמר להם, אני רוצה להגיד לכם ווארט, זה יהיה המתנה שלכם.

ואמר להם כך, כל המברך ברכת המזון בכונה מילה במילה, אין שולט בו לא אף ולא שצף ולא קצף (בן איש חי, קרח). והחינוך (מצוה תל) כתב, שכל הזהיר בברכת המזון, מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו. היה שם ילד בשם רבי שמעון, שהוא קיבל על עצמו לעשות כך, להחזיק ברכון ולברך ברכת המזון בכונה מילה במילה.

כעבור זמן הגיע לא עליכם המלחמה, השואה הנוראה והאיומה. הנאצים ימח שמם וזכרם עשו סלקציה, את הזקנים שלחו להשמדה לא עליכם, ואילו את הצעירים - הגבוהים שאירו לעבודה.

רבי שמעון ביקש מבורא עולם שיציל אותו, הוא עשה את עצמו כאילו הוא גבוה, הוא הגביה את עצמו, ואכן לקחו אותו לעבודה. שם בעבודה ניסו לבדוק את כל אחד במה הוא טוב לעבודה, משהו זעק לו שיגיד שהוא טבב טוב, ואכן קיבלו אותו לעבודה טבב, וכך היה לו אוכל בריווח למרות התנאים הקשים של זמן מלחמה, וראה בחוש איך שמתקיים בו הנס בזכות ברכת המזון בכונה.

אחרי כמה חודשים, הגיע קצין רשע מרושע למטבח, ומאד לא מצא חן בעיניו שהטבח הוא יהודי. הוא נתן לו פטיש קטן, וצויה עליו לחפור בור בגודל שתי מטרים, אם תוך שעתים תצליח לחפור בור, תוכל לחזור למטבח. עיניו של רבי שמעון חשכו, מה הוא יעשה עכשיו, הוא בכה לבורא עולם, הרי אני מברך ברכת המזון בכונה, ויש ההבטחה שהיו מזונותיו מצויין לו בכבוד כל ימיו.

אחרי כמה דקות עברו שם חיילים. כשראו איך שהוא עובד קשה, הם זרקו עליו ירקות בכמויות, ושוב מבקש רבי שמעון מבורא עולם, תרחם עלי. אחרי זה עבר שם משאית עם חיילים פולניים שהיו מאותו צבא, וביקשו ממנו את הירקות. הוא ביקש מהם

שיחפרו בור תוך שעה. היות שהם רצו את הירקות, הם החלו לחפור ביחד עד שהבור נחפר!

אחרי שהבור היה מוכן, הוא קרא לקצין הנאצי, והראה לו את הבור. הקצין היה המום, ואמר לו, תמיד ידעתי שבורא עולם עוזר לכם, ובעל כרחו החזיר אותו לעבודה במטבח - אין שקלי, ודידי שקלי. וכך היה לרבי שמעון אוכל בכבוד בכל שנות המלחמה.

ומספר המשפיע הנודע רבי אלימלך, [הוא סיפר את זה לפני כעשור, אני לא יודע אם היום רבי שמעון עוד חי, אך כך הוא סיפר בזמנו], שהיהודי חי בתוכינו בירושלים עיר הקודש, הוא חיות את כל ילדיו בהרחבה, ולא היה לו אף פעם מחסור בפרנסה, והכל בזכות ברכת המזון בכונה. כמוכן שלבד ממה שמברכים בכונה מילה במילה, גם ההופעה החיצונית צריך להיות בצורה הכי מכובדת, מלבישים כובע, ומתבוננים לפני מי אנחנו מברכים ברכת המזון.

(מתוך הפתיחה לשיעור - גיטין דף עו, י"ג אב תשפ"ג)

ענין אכילת העין של הדג בשבת

בדף היומי שלנו (קידושין ג.) כתוב, 'בדור המבול לא נזרה גזירה על דגים שבים, שנאמר (בראשית ז, כב) מכל אשר בחרבה מתו, ולא דגים שבים'. כשהרבי הקדוש רבי יוסל ראדווילער ז"ע עוד היה אבדק צעיר, הוא הגיע לשבות בצילו הטהור של הרבי הקדוש מרח"ץ ז"ע.

בליל שבת בעת עריכת השולחן הטהור, השיבוהו מאחורי כסא הרבי. בעת אכילת הדגים הבחין רבי יוסל, שהרבי לוקח תחילה את העין שבדג ואוכלו, ורק לאחר מכן הוא אוכל את עצם הדג. והתחיל להתבונן בטעם הדבר, מהו חשיבותו של העין של הדג שהרבי אוכלו בראשונה.

ועלה בדעתו, דיתכן לומר דהנה כל הענין של אכילת דגים בשבת, הוא מפני שבעונש המבול נזרה הגזירה על כל יצורי העולם ורק הדגים לא היו בכלל, ומשמע בדף היומי שלנו, שהטעם למה הדגים ניצלו מהגזירה, מפני שרק הם לא השחיתו דרכם. כי הרי התחלת העבירה הוא על ידי העינים, וכמו שאמרו חז"ל העין רואה והלב חומד והנוף עושה את המעשה, אבל הדגים שהם מכוסים במים ולא רואים את שאר הנבראים, לא פגמו בעיניהם, ועל ידי זה נשמרו מהעבירה.

ולכן נוהגים לאכול דגים בשבת, מפני שהם המובחרים מכל הבעלי חיים, כי רק הם לא פגמו בדור המבול, ולכן אוכלים אותם בשבת שהוא המובחר מכל הימים. ולפי זה יתכן, שמאחר והדגים נשמרו מהעבירה על ידי שקידשו עיניהם, על כן ראוי להתחיל באכילת העין של הדג. כאשר רק גמר רבי יוסל לחשוב את הענין במחשבתו, תיכף הסיב הרבי הקדוש מרח"ץ את פניו אליו ואמר לו: יינגעקמאן - אברך, אמת הדבר!

הענין של אכילת דגים בשבת

יומא דהילולא קדישא

ליומא דהילולא של הרבי הקדוש רבי צדוק הכהן רבינוביץ מלובלין זצוק"ל בעל 'צדקת הצדיק' ועוד בנו של הגאון רבי יעקב הכהן רבינוביץ נסתלק ט' אלול (תר"ס)

אחד ממקורביו שנתגדל בביתו סיפר, שזכה לשמוע ביחודות מרבינו הקדוש זי"ע, שכאשר היה בן שנה כבר היה יכול לדבר, ומאז בירך תמיד שהכל נהיה בדברו על ניקותו! וכשנגמל ונעשה בן שתי שנים, התפלל כל התפילה בסיוד קודם אכילתו. וכשנעשה בן שלוש שנים וחצי, כבר למד גמרא ותוספות. היה עוני גדול בבית, כשלא היה בלילה נר להאיר, מרוב שקידתו ואהבתו ללימוד התורה, הלך בחוץ עם הגמרא ולמד נגד אור הלבנה.

כשהיה בן שש, נפטר עליו אביו הגדול, ונתגדל בבית דודו, אחי אביו, הגאון רבי יוסף בעל ספר 'כפות זהב'. פעם כשרבינו עוד היה ילד צעיר בן שבע שנים, אירע שדודו נסע למרחקים לקבץ דמי קדימה על הדפסת ספרו, ועבר כמחצית השנה שלא בא ממנו שום מכתב ולא נודע אנה הוא. כל בני הבית היו מלאים בפחד ודאגה על שלומו. רבינו לא היה יכול לסבול רוב צערם, והלך הילד הצעיר בן השבע שנים ועשה 'השבעת חלום', וגילו לו מן השמים היכן הוא, ושנתקבל על הדרך להיות אבד"ק קריניק, ולכן נתאחר בדרך. וסיפר רבינו לבני הבית מה שגילו לו מן השמים והרגיע את רוחם, ואכן כך היה!

כאשר נסתלק הרבי הקדוש רבי לייבל'ע איגרי זצוק"ל בבל ה"תורת אמת" מלובלין, פעלו על רבינו אחרי הפצרות רבות, לקבל על עצמו את הנהגת החסידים. וכה אמר, "אם גם אני נמצא בחשבון הפיתקא שהראה הקדוש ברוך הוא לאדם הראשון ולמשה רבינו, דור דור ודורשיו, הרי הנני מוכרח לזה. ואם לאו, הנני מתפלל לה' יתברך, שבל אמצא חן אצל שום אדם, ולא יבואו אצלי".

פעם אחת הלכה אשה ברחוב בעיר לובלין, וראתה איש אחד עם זקן לבן וקצר קומה הולך ברחוב, ואנשים סביבו, וכל אחד מבקש ממנו ברכה. נגשה גם היא וביקשה ממנו שיברך אותה, אמר לה, זאלסט אויסלעבן לאנגע יאהרן - תחיי שנים ארוכות. ואחר כך נודע לה שהאיש היה רבינו, וכן היה, שניצולה מן המלחמה והאריכה ימים.

בשבת קודש שבת פרשת עקב, בורא עולם האיר לי ווארט בחמלת ה' עלי ובסייעתא דשמיא, בזמן שהחזן שר לכה דודי, והשתדלתי לסייע לחזן בניגון. שמעתי פעם שמובא בשם אחד הצדיקים, שאם לא עוהרים לשני לשיר בלכה דודי, יש חלילה חשש לשפיות דמים. לפני לכה דודי אנחנו אומרים מזמור לדוד, בכתבי האר"י ז"ל מובא, שתיקונים גדולים ונוראים נעשים בעולמות העליונים הקדושים על ידי אמירת מזמור לדוד בקבלת שבת, בואו ונצא לקראת כלה לקראת שבת מלכתא לחקל תפוחין קדישין. בקאפיטל מזמור לדוד כתוב, **קול ה' על המים**, כידוע אלקים זה מידת הדין, והו"ה זה רחמים, מתי מתעורר רחמים וחסדים בבחינת שם הו"ה - **קול הו"ה על המים**, אין מים אלא תורה, כשיהדי יגע בתורה הקדושה בזמנים שלא כל כך נוחים לו, בזמנים שאנשים אחרים נוסעים לחופשה, אבל הוא עוזב את הכל ויגע בתורה הקדושה. בהמשך הקאפיטל **קול ה' בכח**, צריכים להתייגע בתורה בכח, כי הרי היצר הרע מנסה להכשיל. **קול ה' בהדר**, התורה הקדושה נותנת הדר על האדם העוסק בתורה. **קול ה' שובר ארזים**, ארזי הלבנון אדירי התורה. **קול ה' חוצב להבות אש**, כשיהדי לומד תורה ואומר אמר אביי, יש קאך - רתיחא דאורייתא, אורייתא הוא דקא מרתחא ליה (תענית ד).

בצילם של גדולי ישראל שליט"א

כ"ק מרן הרבי מקרעטשניף ירושלים שליט"א

כשמורי ורבי, אביהם של ישראל, מרן הרבי הקדוש הבאר יעקב מנדבורנה זצוק"ל נהיה רבי, הוא זעק בטיש על לשון הגמרא (שבועות מח. ועוד ועוד), 'יפה כח הבן מכח האב'. הציבור לא הבין מה מתכווין הרבי לומר. הסביר הרבי, יפה כח הבן, אם יש לבן משהו, זה הכל מכח האב, גאון נישט אײגנט'ס - שום דבר זה לא מהאדם עצמו. הרבי ברוב הענווה הסביר, שכל מה שיש לו זה בזכות אביו הקדוש, מרן הרבי הדבר חיים מנדבורנה זצוק"ל.

על אותו משקל, כשאני מתבונן על הקירבה יתירה, על החיוך, על ההארת פנים, שהוד כבוד קדושת מרן הרבי מקרעטשניף ירושלים שליט"א מעניק לי, אני בטוח שזה הכל בזכות אבי מורי הצדיק, רבי שמואל צבי בן רבי בנימין זצ"ל. אני לא יכול לשכוח כמה פעמים אביו מרן הרבי הקדוש מקרעטשניף ירושלים זצוק"ל, כשהייתי נכנס לטיש, למלוה מלכה, איך שהיה משבח את אבא.

אתמול בלילה זכיתי לפגוש את הרבי בחתונה. כשהרבי יצא מהאולם, התלויתי לרבי עד הרכב. ואמרתי לרבי, שזה פעם הראשונה שאני זוכה לזכות הגדולה למצוות לוייה, ללוות את הרבי שליט"א. חיך הרבי וענה לי, שאני עוד בסייעתא דשמיא יזכה הרבה פעמים לזה.

סיפרתי לרבי שליט"א על מרן הגאב"ד בעל שערי טוביה רבי יצחק טוביה ווייס זצוק"ל, כמה הוא הקפיד על מצוות לוייה. יש לשון נורא ברמב"ם בהלכות אבל (פרק יד הלכה ג), "כופין ללוייה כדרך שכופין לצדקה וכו', ואם נתעצלו בדבר זה, מעלה עליהם כאילו שפכו דמים", והרמב"ם מדבר שם על ליווי של ארבע אמות. נשאלת השאלה, מה עוזר לאדם שמלווים אותו ד' אמות, מה זה שומר עליו אחר כך שלא יבוא לידי סכנה רחמנא ליצלן.

אומר המהר"ל במסכת סוטה (דף מו:), הוא גם מזכיר כמו הרמב"ם שהזכרנו על ענין שפיות דמים, והוא מדבר בהרחבה, שאם מלווים יש לבן אדם כח הרבים, ואז יש לו חיבור ודיבוק למעלה, עד שגם העליונים וגם השי"ת מתלווה אליו בדרך, ושומרו. כדאי מאוד ללמוד את המהר"ל בעיון.

עונה לי הרבי מקרעטשניף שליט"א, לעיין בספר הקדוש נועם אלימלך בפרשת בשלח, על הפסוק הראשון ויהי בשלח הקטע מתחיל או יאמר, וכך לשונו הקדוש של רבינו אלימלך מליזענסק, "כשהצדיק מלוה את חברו, הם מתקשרים זה בזה בקדושתם ונעשים כאחד, וקדושתו של זה הצדיק העוסק בתורה בביתו, הוא משמר את חברו בדרך, כאילו הוא עצמו עוסק בתורה מחמת התקשרותם". גם את הקטע הזה כדאי לעיין בפנים בנועם אלימלך. כמה זה מחייב להיות בבחינת צדיק.

אמרתי למרן הרבי שליט"א, שפרסמתי ברבים מה שהרבי אמר בליל ט"ו באב בבר מצוה של ידידי הגבאי המסור רבי אלימלך ווייס שליט"א, ש"כתיבה וחתימה טובה" הוא בגימטריא "חמשה עשר באב". עונה לי הרבי שליט"א ברוב ענווה, שזה ווארט מהרבי הקדוש מקאמרנא זצוק"ל.

נקריא את לשונו הקדוש, וכך כתוב שם: בשם הרבי מקאמרנא שהיה בלובלין, שהוא קיבל מהמגיד הקדוש מטריסק זצוק"ל, שקיבל מזקיניו מטשערנוביל, שקיבל ממרן הבעל שם טוב זי"ע, שקיבל מרבו אחיה השילוני, שמט"ו באב עד ראש השנה, כמה פעמים שאחד מברך לחבירו בכתיבה וחתימה טובה, כמו כן כשיגיע ימי ראש השנה אשר כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון, במספר הזה יהיה לו אז מליצים טובים בשמים שילמדו עליו זכות. מסיים הרבי מקאמרנא, ואני הוספתי, כי "חמשה עשר באב" גימטריא "כתיבה וחתימה טובה".

אני מודה לבורא עולם על כל פעם מחדש, הזכות לדבר עם הרבי שליט"א דברי תורה. נברך את מרן הרבי שליט"א, יאריך ימים על ממלכתו, ושילוה אותנו בקרוב לקבל פני משיח צדקנו, אמן.

מאצרות הפרשה

ואתה עיף ויגע גו' (כה, יח). יש לומר דהתורה מלמדת ומורה לכל איש ישראל, הדרך הטוב והישר והנהגה המאושרת איך להנצל מהאויב הרע הטמון בלבו של אדם. דהנה באמת, לא זו בלבד דזרע ישראל הם מצווים על מחיית האומה זרעו של עמלק, אלא אף גם כל איש ישראל צריך למחות חלק הרע הטמון בלב כל אדם, המכונה בשם עמלק, ולשרש אחריו שלא ימצא בו שום שמץ ממנו אף משהו בעלמא.

דכל זמן שנמצא זרע עמלק בעולם, אז כיון דהאדם הוא עולם קטן, אז בודאי נמצא בכל אחד כח עמלק וחלק הרע המתעורר בכל פעם להחטיא את האדם, ולזה באה הזכירה בתורה הקדושה. והנה כוחם של זרע ישראל אינו אלא בפה, הקול קול יעקב, בתורה ובתפלה, וכשאדם יש לו כח זה ובווער לבו תמיד לה' יתברך, אז אין שום רע יכול לשלוט בו חס ושלום.

אוהב ישראל
(כי תצא)

נקודה
למחשבה:

תמחה את זכר עמלק וכו' לא תשכח (כה, יט). בשם הרבי ר' העניך מאלכסנדר זי"ע, משמע שצריך לזכור תמיד, אבל מה נעשה שנשכח? ואמר כך: הנה באמת השכחה תולה באדם, משום שנשכחה באה מצד גיאות, כדכתיב (דברים ח, יד) ו"רם" לבבך ושכחת, נמצא ששכחה תולה באדם. וזה אמר הפסוק, תמחה את זכר עמלק שהוא בגימטריא "רם", אז לא תשכח בוודאי, והבן.
(שיח שרפי קודש - כי תצא)

הדברי תורה לזכות והצלחת רבי עקיבא יוסף בן אסתר גיטל, הרבנית לאה בת מלכה, ולזכות מרדכי דוד בן לאה לזיווג הגון וטוב במהרה

לשמיעת שיעורי הרה"ג אברהם ישעיהו קובלסקי בקול הלשון חייג: 073-295-1340 | לקבלת העלון בדוא"ל: a0548470661@gmail.com

להרצאות | לשיעורים | להנצחות | לתגובות | לתרומות, ולכל ענין אחר בנוגע לגיליון: 054-847-0661